

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

5 päivänä heinäkuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — SEUT 267 artikla — Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artikla —
Ennakkoratkaisupyynnön sisältö — Kansallinen oikeussääntö, jossa veloitetaan kansallinen
tuomioistuin luopumaan asian käsittelystä, koska se on selostaessaan ennakkoratkaisupyynnössä asian
tosiseikat ja oikeudelliset seikat esittänyt alustavan kantansa — Euroopan unionin perusoikeuskirja —
47 artiklan toinen kohta ja 48 artiklan 1 kohta

Asiassa C-614/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sofiyski gradski sad
(Sofian kaupungin alioikeus, Bulgaria) on esittänyt 15.12.2014 tekemällään päätöksellä, joka on
saapunut unionin tuomioistuimeen 31.12.2014, saadakseen ennakkoratkaisun rikosoikeudenkäynnissä,
jossa vastaajana on

Atanas Ognyanov,

Sofiyska gradska prokuraturan

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto)

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti A. Tizzano, jaostojen puheenjohtajat
R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadžiev, C. Toader ja F. Biltgen sekä tuomarit
J.-C. Bonichot, M. Safjan, M. Berger (esittelevä tuomari), E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda ja
S. Rodin,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.1.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman, C. Schillemans ja M. Gijzen,

— Euroopan komissio, asiamiehinään W. Bogensberger, R. Troosters ja V. Soloveytchik,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.2.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 267 artiklan, unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan toisen kohdan ja 48 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty oikeudenkäynnissä, joka koskee rikosasiassa annetun tuomion tunnustamista ja tanskalaisen tuomioistuimen Atanas Ognyanoville määräämän vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa Bulgariassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa, jonka otsikko on ”Ennakkoratkaisupyynnön sisältö”, määrätään seuraavaa:

”Ennakkoratkaisupyyntöön on sisällytettävä unionin tuomioistuimelle esitettävien ennakkoratkaisukysymysten lisäksi

- a) yhteenvedo oikeudenkäynnin kohteesta ja asiaa koskevista tosiseikoista, siten kuin ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ne todennut, tai ainakin selostus niistä tosiseikoista, joihin kysymykset perustuvat
- b) asiassa mahdollisesti sovellettaviksi tulevien kansallisten säännösten sisältö ja tarvittaessa asiaan liittyvä kansallinen oikeuskäytäntö
- c) selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä.”

Bulgarian oikeus

- 4 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että rikosprosessilain (Nakazatelno-protsesualen kodeks, jäljempänä NPK) 29 §:n mukaan asian ratkaisukokoonpanoon ei voi kuulua tuomari, jonka voidaan katsoa muun muassa olevan puolueellinen. Varhoven kasatsionen sadin (ylin muutoksenhakutuomioistuin, Bulgaria) oikeuskäytännön mukaan se, että tuomari esittää alustavan kannan asiakysymyksestä ennen lopullisen ratkaisun antamista, muodostaa puolueellisuuden erityistapauksen.
- 5 Puolueellisuustapauksessa asian ratkaisukokoonpanon on esteellisyyden vuoksi luovuttava käsittelemästä asiaa, mikä tarkoittaa sitä, että ensinnäkin tämä ratkaisukokoonpano keskeyttää mainitun asian käsittelyn ja että asia siirretään toiseksi asianomaisen tuomioistuimen muiden tuomareiden käsiteltäväksi ja että uudelleen nimetty kokoonpano alkaa kolmanneksi käsitellä kyseessä olevaa asiaa alusta alkaen.
- 6 Jos tuomari ei jäävä itseään vaan jatkaa asian käsittelyä ja antaa lopullisen ratkaisun, ratkaisua on pidettävä virheellisenä, koska sitä annettaessa on tehty ”olennainen menettelyvirhe”. Ylempi oikeusaste kumoaa mainitun ratkaisun, ja kyseessä oleva asia siirretään toiselle tuomarille uutta käsittelyä varten.

- 7 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää Bulgarian oikeuskäytännön olevan erityisen tiukka puolueettomuuskriteerin tulkinnassa. Se muun muassa toteaa tältä osin, että tämä kriteeri tutkitaan viran puolesta ja että tuomarin vähäpätöisinkin lausunto kyseessä olevan asian tosiseikoista tai niiden oikeudellisesta luonnehdinnasta johtaa automaattisesti siihen, että jäävämissyy on olemassa.
- 8 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee myös, että kun tuomari on esittänyt alustavan kantansa, siitä ei seuraa ainoastaan se, että hänen on jäävättävä itsensä ja että hänen lopullinen päätöksensä kumotaan, vaan se on myös syy saattaa tuomari vastuuseen kurinpidollisesta rikkomuksesta. Kansallisten ammattieettisten sääntöjen (Kodeks za etichno povedenie) 2.3 ja 7.4 kohdan mukaan tuomari ei nimittäin saa lausua julkisesti käsiteltävänä olevan asian lopputuloksesta tai ilmaista alustavaa kantaansa siihen. Kansallisten ammattieettisten sääntöjen 7.3 kohdassa todetaan lisäksi, että tuomari saa lausua periaatteellisista oikeudellisista ongelmista mutta ei viitata konkreettisiin tosiseikkoihin ja niiden oikeudelliseen luonnehdintaan.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 9 Retten i Glostrup (Glostrupin alioikeus, Tanska) tuomitsi 28.11.2012 antamallaan tuomiolla Ognyanovin, joka on Bulgarian kansalainen, yhteensä 15 vuoden vankeusrangaistukseen murhasta ja törkeästä varkaudesta. Suoritettuaan osan vapausrangaistuksestaan Tanskassa Ognyanov luovutettiin Bulgarian viranomaisille 1.10.2013, jotta hän voisi suorittaa rangaistuksensa loppuun Bulgariassa.
- 10 Sofiyski gradski sad (Sofian kaupungin alioikeus, Bulgaria) esitti 25.11.2014 päivätyllä ennakkoratkaisupyynnöllä asiassa C-554/14, Ognyanov, ja myöhemmin kyseisen pyynnön toistavilla ja sitä täydentävillä kahdella 15.12.2014 päivätyllä ennakkoratkaisupyynnöllä unionin tuomioistuimelle eri kysymyksiä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa 27.11.2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS (EUVL 2008, L 327, s. 27), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24), tulkinnasta.
- 11 Sen jälkeen kun mainitut ennakkoratkaisukysymykset oli esitetty asiassa C-554/14, Ognyanov, pääasiassa asianosaisena oleva Sofiyska gradska prokuratura (Sofian kaupungin syyttäväviranomaisen, Bulgaria) vaati muun muassa kyseistä asiaa käsittelevää Sofiyski gradski sadin ratkaisukokoonpanoa luopumaan asian käsittelystä esteellisyyden vuoksi, koska kyseinen tuomioistuin on esittämällä ennakkoratkaisupyynnönsä 2–4 kohdassa mainitun asian tosiseikat ja oikeudelliset seikat ilmaissut alustavan kantansa tosiseikkoja koskeviin kysymyksiin ja oikeudellisiin kysymyksiin ennen asian siirtämistä päätösharkintaan.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on epäilyjä siitä, onko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen sellainen kansallinen oikeussääntö unionin oikeuden mukainen, joka velvoittaa bulgarialaisen tuomioistuimen ratkaisukokoonpanon luopumaan asian käsittelystä, koska se on ilmaissut unionin tuomioistuimelle osoitetussa ennakkoratkaisupyynnössä alustavan kantansa esittäessään pääasiassa kyseessä olevan asian tosiseikat ja oikeudelliset seikat.
- 13 Sofiyski gradski sad on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Rikotaanko unionin oikeutta (SEUT 267 artiklan toista kohtaa, luettuna yhdessä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan, – – perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklan tai muiden sovellettavien määräysten kanssa), kun tuomioistuin, joka on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, jatkaa ennakkoratkaisun tiedoksi antamisen jälkeen asian käsittelyä ja ratkaisee asiakysymyksen

jääväämättä itseään; jääväämisen perusteena olisi se, että kyseinen tuomioistuin on ilmaissut ennakkoratkaisupyynnössä asiakysymystä koskevan alustavan kantansa (pitämällä tiettyä tosiseikastoa riidattomana ja tiettyä oikeussääntöä tähän tosiseikastoon sovellettavissa olevana)?

Ennakkoratkaisukysymyksen esittäminen perustuu oletukseen, että vahvistettaessa tosiseikkoja ja sovellettavissa olevaa lainsäädäntöä ennakkoratkaisupyynnön esittämiseksi on otettu huomioon kaikki ne menettelysäännökset, joilla pyritään turvaamaan asianosaisen oikeus esittää todisteita ja esittää näkemyksensä.

- 2) Mikäli ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan, että asian käsittelyn jatkaminen on laillista, rikotaanko unionin oikeutta, kun
 - a) ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toistaa lopullisessa ratkaisussaan muutoksitta kaiken sen, minkä se on todennut ennakkoratkaisupyynnössään, ja kieltäytyy näiden tosiseikkoja koskevien ja oikeudellisten päätelmien yhteydessä hankkimasta uutta näyttöä ja kuulemasta asianosaisia; käytännössä tuomioistuin hankkii uutta näyttöä ja kuulee asianosaisia ainoastaan sellaisten kysymysten yhteydessä, joita se ei pitänyt ennakkoratkaisupyynnössä riidattomina, tai
 - b) ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hankkii uutta näyttöä ja kuulee asianosaisia kaikkien merkityksellisten kysymysten yhteydessä, mukaan lukien kysymykset, joista se on ilmaissut kantansa jo ennakkoratkaisupyynnössä, ja ilmaisee lopullisessa ratkaisussaan lopullisen kantansa, joka perustuu kaikkeen hankittuun näyttöön ja on muodostettu asianosaisten kaikkien perustelujen arvioinnin nojalla, riippumatta siitä, onko näyttö hankittu ja perustelut esitetty ennen ennakkoratkaisupyynnön esittämistä vai ennakkoratkaisun saamisen jälkeen?
- 3) Mikäli ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan, että asian käsittelyn jatkaminen on yhteensopivaa unionin oikeuden kanssa, onko unionin oikeuden kanssa yhteensopivaa se, että tuomioistuin päättää olla jatkamatta pääasian käsittelyä ja jäävää itsensä esteellisyyden vuoksi, koska asian käsittelyn jatkaminen rikkoisi kansallista oikeutta, jossa säädetään asianosaisten ja lainkäytön etujen laajemmasta suojasta; kun jäävääminen perustuu nimittäin siihen, että
 - a) ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ilmaissut alustavan kantansa asiaan ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä ennen lopullisen ratkaisun tekemistä, mikä on sallittua unionin oikeuden muttei kansallisen oikeuden mukaan
 - b) ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muodostaisi lopullisen kantansa kahdessa toimessa eikä yhdessä toimessa (mikäli lähtökohtana on, ettei ennakkoratkaisupyynnössä esitetä alustavaa kantaa vaan lopullinen kanta), mikä on sallittua unionin oikeuden muttei kansallisen oikeuden mukaan?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko SEUT 267 artiklaa ja työjärjestyksen 94 artiklaa, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan ja 48 artiklan 1 kohdan valossa, tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle oikeussäännölle, jota tulkitaan niin, että siinä veloitetaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin luopumaan käsiteltävänä olevan asian käsittelystä siitä syystä, että se on ennakkoratkaisupyynnössään selostanut kyseisen asian tosiseikat ja oikeudelliset seikat.
- 15 Aluksi on muistutettava, että SEUT 267 artiklassa määrätty ennakkoratkaisumenettely on Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmän kantava voima ja sen tavoitteena on ottamalla käyttöön tuomioistuinten välinen vuoropuhelu unionin tuomioistuimen ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten välillä varmistaa, että unionin oikeutta tulkitaan yhtenäisesti, jolloin voidaan siis varmistaa sen

johdonmukaisuus, täysi vaikutus ja itsenäisyys sekä viime kädessä perussopimuksilla luodun oikeuden ominaisuus (ks. lausunto 2/13, 18.12.2014, EU:C:2014:2454, 176 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 16 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että SEUT 267 artiklalla luotu menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita nämä tarvitsevat ratkaistakseen käsiteltävikseen saatetut asiat (ks. määräys 8.9.2011, Abdallah, C-144/11, ei julkaistu, EU:C:2011:565, 9 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; määräys 19.3.2015, Andre, C-23/15, ei julkaistu, EU:C:2015:194, 4 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 6.10.2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, 23 kohta).
- 17 Samoin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa annetaan kansallisille tuomioistuimille mitä laajimmat mahdollisuudet saattaa asia unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos ne katsovat, että niiden käsiteltävänä olevassa asiassa on kysymys sellaisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkinnasta tai pätevyyden arvioinnista, joita tarvitaan niiden käsiteltäväksi saatetun riita-asian ratkaisemisessa. Lisäksi todettakoon, että kansalliset tuomioistuimet voivat vapaasti käyttää tätä mahdollisuutta missä tahansa asianmukaiseksi katsomassaan oikeudenkäyntimenettelyn vaiheessa (ks. tuomio 5.10.2010, Elchinov, C-173/09, EU:C:2010:581, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 11.9.2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kansallisten tuomioistuinten yksinomaiseen toimivaltaan kuuluu nimittäin päättää siitä, mikä on sopivin aika ennakkoratkaisukysymyksen esittämiseen unionin tuomioistuimelle (ks. tuomio 15.3.2012, Sibilio, C-157/11, ei julkaistu, EU:C:2012:148, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 7.4.2016, Degano Trasporti, C-546/14, EU:C:2016:206, 16 kohta).
- 18 Kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisen unionin oikeuden tulkinnan tarve edellyttää, että kansallinen tuomioistuin määrittelee esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeussäännöt tai ainakin selostaa ne tosiseikkoja koskevat oletukset, joihin mainitut kysymykset perustuvat (ks. määräys 8.9.2011, Abdallah, C-144/11, ei julkaistu, EU:C:2011:565, 10 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; määräys 19.3.2015, Andre, C-23/15, ei julkaistu, EU:C:2015:194, 5 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 10.3.2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, 114 kohta).
- 19 Ennakkoratkaisupyynnön sisältöä koskevat vaatimukset mainitaan nimenomaisesti työjärjestyksen 94 artiklassa, josta ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen oletetaan SEUT 267 artiklan perustuvassa yhteistyössä olevan tietoinen ja jota sen on tunnollisesti noudatettava (ks. määräys 3.7.2014, Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, 21 kohta).
- 20 On lisäksi kiistatonta, että ennakkoratkaisupyynnön sisältämät tiedot eivät ole tarpeen ainoastaan sen vuoksi, että unionin tuomioistuin voisi niiden perusteella antaa vastauksia, joista on hyötyä, vaan myös siksi, että jäsenvaltioiden hallituksilla ja muilla osapuolilla, joita asia koskee, on mahdollisuus esittää huomautuksensa Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti, ja että unionin tuomioistuimen on huolehdittava siitä, että tämä mahdollisuus taataan, kun otetaan huomioon se, että edellä mainitun artiklan mukaan ainoastaan ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi näille osapuolille (ks. määräys 8.9.2011, Abdallah, C-144/11, ei julkaistu, EU:C:2011:565, 11 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 10.3.2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, 116 kohta).
- 21 Viimein on niin, että asiassa merkityksellisten tosiseikkojen oikeudellisten seikkojen mainitsematta jättäminen voi olla peruste katsoa, että ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat (ks. vastaavasti määräys 8.9.2011, Abdallah, C-144/11, ei julkaistu, EU:C:2011:565, 12 kohta; määräys 4.7.2012, Abdel, C-75/12, ei julkaistu, EU:C:2012:412, 6 ja 7 kohta; määräys 19.3.2014, Grimal, C-550/13, ei julkaistu, EU:C:2014:177, 19 kohta ja määräys 19.3.2015, Andre, C-23/15, ei julkaistu, EU:C:2015:194, 8 ja 9 kohta).

- 22 Sofiyski gradski sadin kaltainen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on siis selostaessaan ennakkoratkaisupyynnössään pääasian tosiseikat ja oikeudelliset seikat vain noudattanut SEUT 267 artiklan ja työjärjestyksen 94 artiklan mukaisia vaatimuksia.
- 23 Näin ollen se, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää ennakkoratkaisupyynnössään pääasiassa merkitykselliset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, vastaa ennakkoratkaisujärjestelmään läheisesti liittyvää yhteistyön vaatimusta eikä sillä sellaisenaan loukata perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa vahvistettua oikeutta puolueettomaan tuomioistuimeen eikä perusoikeuskirjan 48 artiklan 1 kohdassa taattua syyttömyysolettamaa koskevaa oikeutta.
- 24 Käsiteltävässä asiassa NPK:n 29 §:stä, sellaisena kuin Varhoven kasatsionen sad on sitä tulkinnut, ja kansallisten ammattieettisten sääntöjen 2.3, 7.3 ja 7.4 kohdasta seuraa sovellettaessa niitä yhdessä, että sitä, että bulgarialainen tuomari esittää ennakkoratkaisupyynnössä pääasiassa kyseessä olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat, pidetään ilmaisuna tämän tuomarin alustavasta kannasta, mistä ei ainoastaan seuraa se, että tämän tuomarin on luovuttava käsittelemästä asiaa esteellisyyden takia ja että hänen lopullinen ratkaisunsa kumotaan, vaan myös se, että sen johdosta voidaan aloittaa tuomaria vastaan kurinpitomenettely kurinpidollisen rikkomuksen perusteella.
- 25 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta kansallisesta oikeussäännöstä on vaarana seurata muun muassa se, että kansallisen tuomioistuimen tuomari mieluummin pidättäytyy esittämästä ennakkoratkaisukysymyksiä unionin tuomioistuimelle välttääkseen joutumasta jääväämään itsensä ja joutumasta kurinpidollisten seuraamusten kohteeksi taikka välttääkseen esittämästä ennakkoratkaisupyynnön, jotka on jätettävä tutkimatta. Tällaisella oikeussäännöllä loukataan näin ollen SEUT 267 artiklassa kansallisille tuomioistuimille annettuja toimivaltuuksia ja täten ennakkoratkaisujärjestelmällä käyttöön otetun unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön tehokkuutta.
- 26 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että SEUT 267 artiklaa ja työjärjestyksen 94 artiklaa, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan ja 48 artiklan 1 kohdan valossa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle oikeussäännölle, jota tulkitaan niin, että siinä veloitetaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin luopumaan käsiteltävänä olevan asian käsittelystä siitä syystä, että se on ennakkoratkaisupyynnössään selostanut kyseisen asian tosiseikat ja oikeudelliset seikat.

Toinen kysymys

- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko unionin oikeutta ja erityisesti SEUT 267 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muuta ennakkoratkaisutuomion antamisen jälkeen ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä tekemiään tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia toteamuksia, vai siten, että se on päinvastoin esteenä sille, että mainittu tuomioistuin kuulee ennakkoratkaisutuomion antamisen jälkeen uudelleen asianosaisia ja toteuttaa uusia asian selvittämistoimia, joiden johdosta se saattaa muuttaa näitä toteamuksia.
- 28 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa veloitetaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin antamaan täysi vaikutus unionin tuomioistuimen antamalle tulkinnalle unionin oikeudesta (ks. vastaavasti tuomio 5.4.2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, 38–40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Tässä artiklassa ja missään muussakaan unionin oikeuden säännöksessä tai määräyksessä ei sen sijaan edellytetä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen muuttavan ennakkoratkaisutuomion antamisen jälkeen ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä tekemiään tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia

toteamuksia. Missään unionin oikeuden säännöksessä tai määräyksessä ei myöskään kielletä kyseistä tuomioistuinta muuttamasta ennakkoratkaisutuomion antamisen jälkeen arviointiaan asiassa merkityksellisistä tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista.

- 30 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että unionin oikeutta ja erityisesti SEUT 267 artiklaa on tulkittava siten, ettei siinä edellytetä eikä kielletä sitä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuulee ennakkoratkaisutuomion antamisen jälkeen uudelleen asianosaisia ja toteuttaa uusia asian selvittämistoimia, joiden johdosta se saattaa muuttaa ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä tekemiään tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia toteamuksia, kunhan kyseinen tuomioistuin antaa täyden vaikutuksen unionin tuomioistuimen antamalle tulkinnalle unionin oikeudesta.

Kolmas kysymys

- 31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kyseinen tuomioistuin soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaista unionin oikeuden vastaiseksi todettua kansallista oikeussääntöä sillä perusteella, että kyseisessä oikeussäännössä taataan korkeampi perusoikeuksien suojan taso asianosaisille.
- 32 Tältä osin on aluksi todettava, ettei tämän kysymyksen perustana olevaa olettaa, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa oikeussäännössä oikeussubjektille taataan laajempi suoja tämän perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulle puolueetonta tuomioistuinta koskevalle oikeudelle, voida hyväksyä. Kuten tämän tuomion 23 kohdassa on todettu, se, että kansallinen tuomioistuin selostaa ennakkoratkaisupyynnössä SEUT 267 artiklan ja työjärjestyksen 94 artiklan vaatimusten mukaisesti pääasiassa kyseessä olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat, ei sellaisenaan ole ristiriidassa tämän perusoikeuden kanssa. Näin ollen asian käsittelystä luopumista koskevan velvollisuuden, joka mainitussa oikeussäännössä asetetaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, joka on ennakkoratkaisupyynnössä tehnyt tällaisen selostuksen, ei voida katsoa edistävän mainitun oikeuden suojaamisen varmistamista.
- 33 Täten on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisutuomio sitoo kansallista tuomioistuinta kyseessä olevien unionin toimielinten toimien tulkinnan tai pätevyuden osalta, kun kansallinen tuomioistuin ratkaisee pääasian (ks. tuomio 20.10.2011, Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 5.4.2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, 38 kohta).
- 34 Lisäksi on korostettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on toimivaltansa rajoissa soveltaa unionin oikeuden säännöksiä, on velvollinen varmistamaan näiden säännösten täyden vaikutuksen niin, että se tarvittaessa jättää omasta aloitteestaan soveltamatta kaikkia unionin oikeuden vastaisia kansallisia säännöksiä ilman, että sen on pyydettävä tai odotettava, että nämä kansalliset säännökset ensin poistetaan lainsäädäntöteitse tai jossain muussa perustuslaillisessa menettelyssä (ks. tuomio 20.10.2011, Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 4.6.2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 5.4.2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Lopuksi on lisättävä, että vaatimus unionin oikeuden täyden vaikutuksen varmistamisesta sisältää kansallisten tuomioistuinten velvollisuuden muuttaa tarvittaessa vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jos se perustuu sellaiseen kansallisen oikeuden tulkintaan, joka ei ole sopuinnussa unionin oikeuden kanssa (ks. vastaavasti tuomio 19.4.2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 36 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on tämän perusteella velvollisuus varmistaa SEUT 267 artiklan täysi vaikutus jättämällä tarvittaessa omasta aloitteestaan soveltamatta NPK:n 29 §:ää, sellaisena kuin Varhoven kasatsionen sad on sitä tulkinnut, kun tämä tulkinta ei ole yhteensopiva unionin oikeuden kanssa (ks. vastaavasti tuomio 19.4.2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, 34 kohta).
- 37 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kolmanteen kysymykseen on vastattava, että unionin oikeutta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista oikeussääntöä, jonka on todettu olevan unionin oikeuden vastainen.

Oikeudenkäyntikulut

- 38 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **SEUT 267 artiklaa ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklaa, luettuina Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan ja 48 artiklan 1 kohdan valossa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle oikeussäännölle, jota tulkitaan niin, että siinä veloitetaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin luopumaan käsiteltävänään olevan asian käsittelystä siitä syystä, että se on ennakkoratkaisupyynnössään selostanut kyseisen asian tosiseikat ja oikeudelliset seikat.**
- 2) **Unionin oikeutta ja erityisesti SEUT 267 artiklaa on tulkittava siten, ettei siinä edellytetä eikä kielletä sitä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuulee ennakkoratkaisutuomion antamisen jälkeen uudelleen asianosaisia ja toteuttaa uusia asian selvittämistoimia, joiden johdosta se saattaa muuttaa ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä tekemiään tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia toteamuksia, kunhan kyseinen tuomioistuin antaa täyden vaikutuksen unionin tuomioistuimen antamalle tulkinnalle unionin oikeudesta.**
- 3) **Unionin oikeutta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista oikeussääntöä, jonka on todettu olevan unionin oikeuden vastainen.**

Allekirjoitukset